

31.01.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DİŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- ***Suriye savaşı: İran'a karşı saflar sıklaşıyor...*** Rusya ve İran, Suriye konusunda birbirinden uzaklaşırken yeni bir ikili güçleniyor: Rusya ile İsrail. İki ülkeyi İran'ın Suriye'deki varlığının azaltılması hedefi birleştiriyor. Tahran gittikçe yalnızlaşıyor. İsrail İmar ve İskan Bakanı Yoav Galant, hükümetinin diplomaside sağladığı başarının altını çizerek, İsrail'in İran birliklerini Suriye'den çıkarmak için bir planı olduğunu açıkladı. Bakan bu planı uygularken de, Rusya'dan destek görmeyi hesaba kattıklarına dikkat çekti. İsrail basınında yer alan haberlere göre Bakan Galant, Moskova ile Tahran arasındaki sıkı işbirliğinin sonuna gelindiğini söyledi. Galant, "Ruslar, Esad karşıtı gruplara karşı savaşmak zorunda kalırken, İranlıları ve Hizbullah'ı da müttefik olarak gördüler" dedi. Ancak artık bu durumun sona erdiğine dikkat çeken İsraili bakan, Moskova'nın Tel Aviv'e yaklaştığını belirtti. Bakan, İran'ı Suriye'den çıkarmanın, İsrail ve Rusya'nın ortak çıkarı olduğunu belirtti. Bakan bu kapsamda da İsrail'in bir planı olduğunu söyledi ancak ayrıntı vermedi.

- ***Çavuşoğlu: Bazı Batı ülkeleri HTŞ'ye para veriyor...*** Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu Suriye'nin İdlib kentinde son günlerde meydana gelen gelişmeleri değerlendirdi. Çavuşoğlu, "Bazı Batılı ülkeler İdlib Mutabakatı'nın bozulması için Heyet Tahrir-üş Şam'ı teşvik ediyor" açıklamasını yaptı. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Demirören Medya Grubu'nu ziyaret etti ve burada bazı Batılı ülkelerin HTŞ'ye para yardımıyla bulunduğunu, ihlallerde bulunması için teşvik ettiğini söyledi. Çavuşoğlu, bunun iki amacı olduğunu söyledi: "Bir, İdlib muhtırasının bozulması için. İki, sırf biz yapıyoruz diye anayasa komisyonunun kurulmaması için çaba sarf eden koalisyonun içinde ülkeler var.

- ***Çavuşoğlu: Ruslar güvenli bölgeye karşı değil...*** Güvenli bölgeye Rusların karşı olmadığını belirten Çavuşoğlu, ABD'nin güvenli bölgeden ne kastettiğinin ise belirsizliğini koruduğunu söyledi. Bu konuda müzakerelerin devam ettiğini de belirten Dışişleri Bakanı, konunun 5 Şubat'ta yüksek düzeyli ortak çalışma grubunda ele alınacağını söyledi. Çavuşoğlu, Adana Mutabakatı'na yönelik gelişmelere de değindi. Suriye yönetimiyle ilişkilerin kesilmesine rağmen mutabakatın sonlandırılmadığını belirten Çavuşoğlu, "Siyasi çözüm olduğunda karşımızda Suriye yönetimi varsa, bizim işimize çok yarar" dedi.

- ***Rusya: İdlib'in Suriye hükümetinin kontrolüne geçmesi komşu ülkelerin de yararına...*** Büyük kısmı El Nusra'nın kontrolüne geçen İdlib'deki durumu, uzun zaman için 'dondurmanın' mümkün olmayacağını belirten Rusya'nın BM Daimi Temsilcisi Vasiliy Nebenzya, İdlib'in Suriye hükümetinin kontrolüne geçmesinin komşu ülkelerin de yararına olacağını kaydetti. Nebenzya, İdlib'deki ateşkesin binlerce kez ihlal edildiğini ve 56 can aldığını belirterek, Nusra'nın kontrolüne geçen bu gerilimi azaltma bölgesindeki durumdan endişe duyduklarını söyledi. "Teröristlerin bulunduğu yerdeki durumun uzun zaman için dondurulmasının mümkün olmayacağını baştan beri söylüyoruz" diyen Rus diplomat, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bizim tutumumuz değişmez olarak kalıyor. Suriye'nin kuzeybatısı veya kuzeydoğusundaki durumun normalleşmesi için en iyi çözüm, bu toprakların Suriye'nin meşru yönetiminin kontrolüne

geçmesiyle ilgilidir. Bu Suriye'nin yararına olmanın yanı sıra komşu ülkelerin ulusal güvenliğiyle ilgili tedirginliklerini de giderecek".

- *Rusya: DSG, insani yardım konvoyunun Hacin'e geçişini engelledi...* Rusya'nın Suriye'deki Tarafları Uzlaştırma Merkezi Direktörü Korgeneral Sergey Solomatin, Suriye yönetiminin Hacin'e yolladığı insani yardım konvoyunun Kürt silahlı gruplar tarafından engellenerek geri döndürüldüğünü belirtti.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *Suriye'de bitme noktasına gelen IŞİD, Irak'a kaçıyor...* Suriye'de bitme noktasına gelen ve ülkede sadece elinde bir kasaba kalan IŞİD, Irak tarafına kaçmaya çalışıyor. Haşdi Şabi Komutanı Zeki Muratlı, Suriye'de bitme noktasına gelen IŞİD'in Irak tarafına kaçmaya çalıştığını ve Irak'a kaçan militanları sınırda öldürdüklerini söyledi.
- *UNICEF: Yemen'de 6 bin 700'den fazla çocuk öldü veya yaralandı...* UNICEF'ın Yemen ofisinin Twitter hesabından yapılan açıklamada, iç savaşın başladığı 2015'ten bu yana 6 bin 700'den fazla çocuğun öldüğü veya yaralandığı bildirildi. Yemenli 358 bin çocuğun akut yetersiz beslenme mağduru olduğu ve bu çocukların acil tedaviye ihtiyaç duydukları belirtildi.
- *Suudi Arabistan'da yolsuzlukla mücadele, hazineye 106.6 milyar dolar kazandırdı...* Suudi Arabistan'da düzenlenen yolsuzlukla mücadele operasyonu kapsamında 400 milyar riyalden (106,6 milyar dolar) fazla miktarda paranın hazineye geri kazandırıldığı belirtildi.

AB – AVRUPA

- *İngiliz parlamentosundaki oylama anlaşmasız ayrılık riskini arttırmıştır...* Brüksel'de düzenlenen AP Genel Kurulu'ndaki Brexit oturumunda konuşan Juncker, İngiltere'nin birlikte ayrılma kararını "kötü bir karar" olarak nitelendirerek, ayrılık tarihine 60 gün kaldığını anımsattı. İngiltere Başbakanı Theresa May ve AB arasında varılan ayrılık anlaşması ve gelecekteki ilişkileri belirleyecek siyasi deklarasyonun uzun müzakereler sonucunda varıldığını aktaran Juncker, "Bu anlaşma varılabilecek en iyi ve tek anlaşma" diye konuştu. Juncker, İngiliz parlamentosundaki oylamaların Brexit anlaşmasının müzakereye açık olmadığı gerçeğini değiştirmeyeceğini ifade etti. Tartışma yaratan tedbir maddesinin bir güvence olduğunu, AB'nin bunu gerekli olmadığı müddetçe kullanmak da istemediğini dile getiren Juncker, tedbir maddesinin keyfi şekilde iptal edilmesi durumunun ise güvensizlik yaratacağını söyledi.
- *İtalya'dan mahkumlara Skype'la görüş izni...* İtalya'da hapishaneler mahkumların aileleri ile daha kolay görüşebilmesi için kolları sıvadı. Pilot uygulama ile mahkumlar Skype üzerinden görüşme yapabilecek.
- *Eski terör hücresi üyesi Türkiye'ye sınır dışı edilecek...* Frankfurt Sulh Mahkemesi, hapis cezasını tamamlayan Sauerland Grubu terör hücresinin Türk üyesinin sınır dışı edilerek Türkiye'ye gönderileceğini doğruladı.
- *Almanya'daki başörtüsü yasağı Avrupa Adalet Divanı'na sevk edildi...* Almanya Federal İş Mahkemesi, Türk bir kadının başörtüsü davasını Avrupa Adalet Divanı'na sevk etti. Mahkemenin internet sitesinden yapılan açıklamada, Avrupa Adalet Divanı dosya hakkında

görüş belirtinceye kadar davanın ertelenmesine karar verdiğini vurgulandı. 35 yaşındaki Çiğdem K'nin avukatı Georg Sendelbeck duruşmada, "başörtüsünün iş yerine gelince portmantoya asılacak bir kıyafet olmadığını" belirtti.

- *Polonyalı AP vekili, 'Kremlin'in baş ajanının' adını verdi: Eski Almanya Başbakanı Gerhard Schröder...* Avrupa Parlamentosu'nun (AP) Polonyalı üyesi Zdzisław Krasnodebski, Rusya'nın Avrupa'nın güvenliği için önemli bir tehdit oluşturduğunu, nüfuzunu ise Avrupalı politikacılar arasından bazı 'ajanlar' vasıtasıyla yaydığını ileri sürdü. Krasnodebski, Rusya'nın Avusturya ve Almanya ile sıkı ilişkiler içerisinde olduğunu, Avrupa'daki 'baş ajanının' önceki Almanya Başbakanı Gerhard Schröder olduğunu söyledi.

ABD - AMERİKA

- *Sanders: Suudi öncülüğünde yapılan Yemen'deki felaket savaşlarına destek olmaya devam etmeyeceğiz...* ABD yönetiminin Yemen savaşında Suudi Arabistan'a verdiği desteği bitirmesini öngören yeni bir yasa tasarısı Kongrenin iki kanadı Temsilciler Meclisi ve Senatoya sunuldu. Senatör Bernie Sanders, "ABD Kongresi, Suudi yönetimi öncülüğünde yapılan Yemen'deki felaket savaşlarına destek olmaya devam etmeyecek" dedi.

VENEZUELA'DA KRİZ

- *Venezuela'da muhalefetin gizemli Rus uçağı tepkisi...* Caracas'a inen gizemli Rus uçağı Venezuela'da muhalefetin tepkisine neden oldu. Muhafif siyasetçilerden Guerra uçağın altın taşımak için kiralandığını öne sürdü. Maduro yönetiminden henüz açıklama yok.

- *Maduro: Kolombiya'da bize darbe planı yapıyorlar...* Kariyerinin en büyük siyasi krizi ile karşı karşıya olan Venezuela lideri Nicolas Maduro firari askerleri Kolombiya'da darbe planı yapmakla suçladı. Maduro, Trump'ın da kendisini öldürmek için emir verdiğini söyledi.

- *Maduro: Muhalefetle görüşmeye hazırım...* İktidar savaşının kızıştığı Venezuela'da Devlet Başkanı Maduro "muhalefetle görüşmeye hazır olduğu" mesajı verirken, muhalefet lideri Guaido'ya yurt dışına çıkış yasağı konuldu.

- *Maduro: ABD, Libya ve Irak'ta yaptığını Venezüella'da yapmaya çalışıyor...* Venezüella Devlet Başkanı Nicolas Maduro, "Biz dünyanın en çok petrol rezervine sahip ülkesiyiz. ABD, Libya ve Irak'ta yaptığı gibi bizim petrolümüze el koymaya çalışıyor" dedi.

- *Bolton'dan işletmelere 'tavsiye': Maduro ile iş yapmayın...* Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Danışmanı Bolton, Twitter'dan Venezüella ile ilgili paylaşımda bulundu. Bolton, açıklamasında, "Bankacılara, borsacılara, tüccarlara, aracılara ve diğer işletmelere tavsiyem: Maduro mafyası tarafından Venezüella halkından çalınan altın, petrol ve diğer ürünlerle iş yapmayın. Biz (bu süreçle ilgili) gerekli adımları atmaya sürdürmeye hazırız." ifadelerini kullandı.

- *Venezüella'da Bolivarçı devrimin yıl dönümünde, hem iktidarın hem Guaido'nun destekçileri sokağa çıkacak...* Venezüella Kurucu Meclis Başkanı ve iktidardaki Venezüella Birleşik Sosyalist Partisinin (PSUV) Başkan Yardımcısı Diosdado Cabello, muhalefetin büyük

gösteriler düzenleyeceği cumartesi günü için iktidar taraftarlarına yürüyüş çağrısı yaptı. Juan Guaido liderliğindeki muhalefet de cumartesi günü bazı Avrupa Birliği ülkelerinin Nicolas Maduro'ya erken seçimlere gitmesi için verdiği ultimatomu destek amacıyla büyük gösteriler düzenleyecek.

- *Kosaçev: Maduro'nun Rusya'dan korunma talebinde bulunacağına ihtimal vermiyorum...* Rus parlamentosunun üst kanadı Federasyon Konseyi Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Konstantin Kosaçev, Venezüella ordusunun meşru otorite ve ülkenin devlet başkanı Nicolas Maduro'yu koruduğunu, Rusya'dan korunma talebinde bulunulacağına ihtimal vermediğini belirtti.

RUSYA

- *Lavrov: ABD'nin geliştirdiği W76-2 isimli yeni nükleer başlık, nükleer savaş riskini artırıyor...* Hiroşima'ya atılan atom bombasının üçte birine denk geldiği belirtilen nükleer başlığa ilişkin soruları yanıtlayan Lavrov, W76-2'nin nükleer savaş riskini artırdığını vurguladı. Lavrov, "Bu konuya Washington'un nükleer politikasının geçen yılki versiyonunda yer verildiğini hatırlatmak isterim. O zaman dahi söz konusu düşük verimli mühimmatın nükleer silah kullanım eşiğini aşağıya çekeceğine ve elbette nükleer savaş riskini artıracığına dair endişelerimizi dile getirmiştik" dedi.

ASYA - PASİFİK

- *Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı: 2019 gündemimizin başında İran ve Kuzey Kore var...* Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) Başkanı Yukiya Amano, 2019 yılında da kurumun başlıca gündemini İran ve Kuzey Kore'nin nükleer programlarının oluşturacağını söyledi. Amano, İran'ın nükleer çalışmalarını KOEP kapsamında sürdürdüğünü ifade ederek, "Birçok kez söylediğim gibi İran'ın bu taahhütleri tam olarak uygulamaya devam etmesi esastır." görüşünü paylaştı.

- *ABD-Taliban görüşmesi...* ABD ile Taliban'ın oluşturacağı 'teknik ekipler', ABD'nin Afganistan'dan çekilmesinin detaylarını ve Afganistan'ın tekrar El-Kaide gibi terör örgütleri için bir sığınak olmasının engellenmesi için çalışmalar yürütecek. Taliban sözcüsü, Afganistan'ın geleceğinde ülkeyi tek başına yönetmek gibi bir çabaları olmadığını, Afgan kurumlarıyla birlikte var olmanın yollarının arandığını açıkladı.

TÜRKİYE - TÜRK DÜNYASI

- *MGK sona erdi: 'Fırat'ın doğusundaki kararlılığımız sürecektir'...* Toplantı sonrası MGK'dan yapılan açıklamada öne çıkanlar şu şekilde: Terörle mücadele harekâtı kapsamında güney sınırlarımızda hudut güvenliğini temin ve terör örgütlerinin milletimizin huzurunu kaçırmaya yönelik yöntemlerine karşı alınan tamamlayıcı tedbirler üzerinde durulmuştur. Bazı ülkelerin firari terör örgütü mensuplarını iade etmekten kaçınmalarının kabul edilemez olduğu belirtilerek, iadelerin uluslararası hukukun ve sözleşmelerin gereği olduğu vurgulanmıştır. Türkiye'nin Suriye sınırını güvenlik altına almak için daha önce gerçekleştirdiği operasyonlarda ve yürüttüğü diplomasiyle elde ettiği olumlu neticeler de göz önünde bulundurularak, İdlib'te

mevcut statünün korunması, Menbiç yol haritasının süratle uygulanması ve Fırat'ın doğusu ile ilgili varılan mutabakatların gereğinin yapılması hususundaki kararlı duruşumuzun sürdürüleceği belirtilmiştir.

- **Sosyal-Siyasal Eğilimler Anketi...** Kadir Has Üniversitesi tarafından yapılan Türkiye Sosyal-Siyasal Eğilimler Araştırması (TSSEA) 2018 yılı sonucuna göre, İstanbul halkı büyükşehir belediye başkanının 'İnançlı Müslüman' bir kişi olmasını istiyor. Araştırmada 2017'de yüzde 17'lik oranla en önemli üçüncü sorun olarak görülen işsizlik, bu yıl yüzde 27'ye ulaşarak ülke sorunları arasında birinci sıraya yerleşti. 2016 yılında radikal bir artış gösteren FETÖ, 2017 yılındaki düşüşünü sürdürerek yüzde 18.1'den, yüzde 16.2'ye gerileyerek 2018'de ülkenin en önemli üçüncü sorunu olarak tespit edildi. Hayat pahalılığını en önemli sorun olarak görenlerin oranı ise bir önceki yıla oranla 13.2'den yüzde 17.8'e yükseldi. Son bir yılda ekonomide yaşanan gelişmelerin değerlendirildiği soruya yanıt veren katılımcıların yüzde 57.1'i ekonominin daha kötüye gittiği yanıtını verdi. Yüzde 21.9'luk kesim ise hiç etkilenmediğini belirtti. Ülkenin yönetim tarzı olarak Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemini benimseyenlerin oranı yüzde 46.7 olarak tespit edilirken, toplamda başkanlık veya partili cumhurbaşkanlığı alternatiflerini destekleyenlerin oranı yüzde 58,5 olarak belirlendi. Öte yandan, 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin performansını nasıl değerlendirirsiniz?' sorusuna yüzde 41.4 'başarılı' yanıtını verirken, yüzde 30.2 'başarısız' yanıtını verdi.

- **Sansür tartışması yaratan Sinema Kanunu yürürlükte...** Sinema yapımlarını destekleme ve denetlemeye yönelik yeni yasa Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi. Yeni yasa, beyazperdeye yönelik sansür tartışmasına neden olmuştu.

KÜRESEL

- **Dünyanın nükleer güçleri, Pekin'deki toplantıda uzlaşamadı...** Rusya Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Ryabkov, nükleer silahlı devletler (Rusya, Çin, ABD, İngiltere ve Fransa) temsilcilerinin Pekin'de gerçekleştirdikleri toplantıda, ortak açıklama üzerinde uzlaşma sağlanamadığını söyledi. Ryabkov, "Nükleer silahlı devletler arasında derinleşen güven eksikliğinden kaynaklanan tüm bu olayların, bu format üzerinde tehdit teşkil etmesinin rahatsızlık vermemesi mümkün değil" dedi. Ryabkov ayrıca, dünyadaki çatışma potansiyeli seviyesinin tehlikeli bir noktaya ulaşmasının sebeplerinden birinin de, bazı ülkelere dışarıdan müdahale ve sallama girişimleri olduğunu belirtti. Bazı ülkelerin doktrinlerinde değişiklikler yaparak nükleer silah kullanımı eşiğini düşürmelerinin Rusya'nın endişelenmesine neden olduğuna vurgu yapan Ryabkov, "'Bu nedenle, hem Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Anlaşması'nın güçlendirilmesi bağlamında, hem de daha geniş bir perspektifte nükleer silahlı beş devletin rolü ve yeri sorusu özellikle büyük önem arz ediyor" ifadelerini kullandı. Rusya, Çin, ABD, İngiltere ve Fransa, Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması uyarınca beş "nükleer silahlı devlet" olarak kabul ediliyor.

- **Dünyanın en güvenli ülkeleri listesi açıklandı...** Global Finance dergisi, dünyanın en güvenli ülkelerinin listesini yayınladı. Dünyanın en güvenli ülke olarak seçilen İzlanda listenin başında yer alırken Rusya, iddia edilen yüksek suç oranı, ülkede barışa yönelik tehditlerin yanı sıra ekonomik gerilemeyle bağlantılı olarak sıralamada 108. sırada gösterildi. Türkiye ise, 107. sırada yer aldı. ABD, yüksek düzeydeki suç oranının yanı sıra doğal afet olasılığının yüksek olması nedeniyle listenin 65. sırada bulunuyor. Güvenliğin en az olduğu ülkeler olarak Guatemala, Yemen ve Filipinler listenin sonunda yer alıyor.